

Trom in de RUZ

*De Opstand der Dieren
& Red Jezelf in Bruciety*

Gedeponeerd bij SABAM
Omslagillustraties: Inga Moijson
Copyright Karel Osstyn 2018
ISBN 9789402183580

Alle ideeën en gebeurtenissen
in deze geschiedenis zijn illusoir

Karel Osstyn

Trom in de RUZ

*De Opstand der Dieren
&
Red Jezelf in Bruciety*

bravenewbooks.nl

De savanne

uit Nisja's log *De Opstand der Dieren*
2016/1

Aan de rand van het Tingatongapark, niet ver van het Daktabos, lokken stropers een stel olifanten in een hinderlaag. Het groepje bestaat uit zeven vrouwtjes, die zich pas onlangs van de grotere kudde hebben afgescheiden. Ze hebben twee kalfjes mee en zijn onderweg naar Kirungo, een traject dat deel uitmaakt van hun jaarlijkse migratie.

Het eerste schot treft Bella, de leidster, als een zwaar zoemend insect. Ze richt zich op, heft haar slurf en rent op haar belager af. Het tweede schot velt haar nog voor ze hem kan bereiken. Ze zakt door haar knieën en valt op haar zij, maar ze voelt geen pijn, gewoon het leven dat uit haar wegvliedt, een soort ijheid die overgaat in een bewegingsloze stroom opwaarts. Daarna breken haar ogen.

De rest van het gezelschap stuift in paniek uit elkaar, maar loopt evengoed in de handen van de stropers. Een voor een zijgen de volwassen dieren neer. De twee kleinsten, Trom en Maita, porren in de romp van hun moeder, tot ze in een net worden weggesleurd.

De president van Malambi, Zeus Mashalaba, kijkt stevast de andere kant op bij strafbare feiten als deze. Het reservaat is hem een doorn in het oog, want het staat de expansie van de hoofdstad in de weg. Mugwana stelt zich kandidaat voor de Globale Spelen, de eerste op Afrikaanse bodem. Buurland de Oost-Afrikaanse Republiek heeft wel sterkere hardlopers, maar de rijzige Kirim uit Malambi behoren tot de beste hoogspringers ter wereld. Daarom wil papa Zeus een stuk van het park inlijven voor de bouw van een Globaal Dorp, dat moet verrijzen naast het gloednieuwe stadion van de stad.

Diep in zijn hart wil hij komaf maken met al dat dierengedoe, dan komt er ook meer grond vrij voor akkerbouw en industrie. De Kirim hebben het volgens hem gehad met de veehouderij. Maar met al die ngo's voor mensen- en dierenrechten kan hij de natuurreservaten uit de koloniale tijd niet zomaar opdoeken. Bovendien investeert China, ter compensatie voor de geothermische centrales die ze bouwen, in de bescherming van het vulkanische gebied. Papa Zeus zit aan

handen en voeten gebonden, dus moet hij het wel hebben van illegale praktijken.

Als de rebellen van Bozo de slagtanden van de oudere olifanten hebben afgezaagd, drijven ze Trom en Maita in een geïmproviseerde kraal. Daar staan de twee kalfjes, in de schroeiende zon, te wachten tot Bozo's jongste zonen hun krijgskunsten op hen komen oefenen. Maar de parkwacht arriveert vroeger dan verwacht, zodat de bende haar buit in de steek moet laten. De Wildlife Service van Bitembe, dertig lokale agenten onder leiding van een voormalige huurling, is geroutineerd in dit soort opdrachten.

‘Mijn mannen zijn overtuigd van hun zaak,’ zegt de bekeerde vechtersbaas. ‘De hele streek gaat gebukt onder de terreur. In Erendewoke en Arelai heeft Bozo onlangs nog meer dan honderd kindsoldaten ingelijfd. Daarbij vergeleken is het lot van een paar mini-olifanten onbeduidend, maar dat betekent niet dat we niet moeten optreden.’

De parkwachters weten dat als het zo doorgaat er over een tiental jaar geen savanneolifanten meer zijn. Toegewijd brengen ze Trom en Maita naar de airstrip van Mburi, waar de Cessna van de mobiele veterinaire unit hen staat op te wachten. Een voor een worden de kleintjes naar de centrale opvang van het park overgevlogen.

‘Ze hebben geluk gehad,’ zegt een oude vrouw uit het nabijgelegen Symfala, dat bijna verlaten is sinds de rebellen er hebben huisgehouden. ‘Vorig jaar liepen hier ook een paar jonge olifanten rond. Ze waren op zoek naar de tepel van hun moeder, maar die lag ginder te rotten. Ze hadden in geen dagen gedronken.’

De vrouw wijst met haar kin naar de savanne, dezelfde plek waar de nieuwste slachting heeft plaatsgevonden. Net als Bella, die aan haar maalkiezen te zien ergens in de twintig was, zijn de slachtoffers nog allemaal jonge dieren. Haar beste vriendin Sally had haar eerste kalfje gehad, de overige koeien waren gemiddeld maar vijftien jaar oud.

Olifanten blijven lang bij hun moeder, zeker de wijfjes. Maar op een gegeven moment wordt de kudde te groot en splitsen ze zich op. Zo is het ook gegaan met de groep van Bella. Ze miste de ervaring van een matriarch als Mater, die in deze droogte uit de buurt van het Daktabos zou zijn gebleven. Maar ze had haar hongerige gezellinnen gunstig willen stemmen en zo zijn ze in de val gelopen.

Al bij al is het voor Trom en Maita goed afgelopen en staan ze nu bij te komen in de crèche van Kitosha. De ranch is een met stevige boomstammen omgorde nederzetting die aansluit op de Kulyukie, een riviertje dat in het regenseizoen het hoofdkamp van het park bevoorraadt. Op het ogenblik staat er geen water in de geul, maar dat is hen een zorg. Als het duister intreedt, leidt een opzichter ze in een kooi. Toegedekt onder een dekentje vallen ze in slaap om zwaar ademend, hun slurf opgerold tot een spiraal, te dromen van betere tijden.

Lost Data

Red Jezelf in Bruciety/1, september 2044

‘Stop. Eventjes hernemen, Quint,’ zegt Lothar door de com. ‘Op 25:36. Wissel de klemtoon op *tweede set tanden*, hetzelfde op *zes jaar*. De rest zit goed.’

Ik schik mijn headset terwijl ik vaag in de verte de klanksporen hoor terugflitsen. De studio van de oude omroep laat geen ander geluid binnen. Door het glas zie ik Lothar met iemand praten, maar ik versta ze niet.

Ik schud mijn bandje: ‘Problemen, Lothar?’ Ik moet even op het antwoord wachten, maar ik heb geduld. Voor mij is een break in een geluidsdichte ruimte geen verloren tijd. Wat ademhalingsoefeningen komen altijd te pas: vier tellen in, vier tellen vol, vier tellen uit, vier tellen leeg.

Bij een opname in dit gebouw zie ik ook altijd het verleden aan mij voorbijtrekken. De houdbaarheid van een goede vertelstem is beperkt. Voor de meeste voice-overs is het beste er na een paar seizoenen af, maar ik heb geluk gehad. Het komt aan op doseren en jezelf casten.

Spotjes en animatiefilms, daarmee ben ik in de jaren nul begonnen. De baldadige misdadiger, daar word ik soms nog voor gevraagd. Tussendoor maakte ik reportages met streeknieuws - een mooi opstapje naar het beeldjournaal, dat toen nog lineair was. Maar na de zoveelste wissel was ik opgebrand als freelance news editor.

Mijn vader Joris, die stemregisseur was, had me voor zijn VUT al natuur- en infodocu's laten inspreken. Van dat geschnabbel heb ik toen een poos mijn hoofdactiviteit gemaakt, anders hadden Nisja en ik het nooit gered. Nog goed dat we in het ouderlijk huis konden trekken toen mijn ouders naar zee verkasten. Magnus was tien, geen huur meer hoeven te betalen scheelde toen al.

In de kelder heb ik de docutheek van Lost Data ondergebracht. Op de servers sluimeren massale hoeveelheden exabytes met slow stuff, allemaal producties van weleer. Natuur, politiek, historisch, cultureel, alles wat het systeem kon streamen of downloaden heb ik bewaard. In de jaren na de postfeitelijke omwenteling bleek het een goudmijn.

Ik moet zeggen, het is Joris die ermee begon. Let op, zei hij, dit archief is het analoge, digitale en virtuele geheugen van de mensheid. Het gaat allemaal verloren: reallife sowieso, maar ook papier, doek, steen, ideeën. De bibliotheken en musea zullen sluiten, de resten van de tweestromenlandcultuur zijn nu al opgeruimd. Zorg alleen dat je tijdig back-upt op een nieuwe drager, dan zit je safe.

Mijn vader was niet de enige die videofiles kopieerde en bijhield. Alles ogenschijnlijk legaal, hij deed zijn voorbereiding nu eenmaal liever in hoge resolutie. Hij tapte de beelden af bij bewerking, soms al direct na aankomst op de server. Het werd een automatisme: na een poos deed hij zoals iedereen en gapte de bestanden op het diepnet. Gewoon voor de gein, alles wat interessant leek, dan had je alvast je materiaal als je ermee aan de slag moest.

Na de datacrash, toen de cloud ontplofte en de Tube werd gewist, bleken zijn woorden profetisch. Vrijwel niemand had een back-up van hoe het vroeger was. Met de ijskappen die verder slinken, steeds meer diersoorten die het afleggen en wereldreizen die onbetaalbaar geworden zijn, wordt er gevochten voor dat materiaal. Dus zet ik zijn werk voort en fris de zwik op volgens de huidige smaak & stijl.

Lost Data bestaat uit een netwerk van deskundigen uit heel Bruciety. Een collectief van writers, wetenschappers, factcheckers en ICT'ers die hun diensten aanbieden in een gekrompen wereld. Met open funding uiteraard, want we zijn het geweten van de crowd. Onze doelgroep wil weten wat was en wat komen zal. Degelijk infotainment is in tijden van livestream en non-events een schaars goed.

Behalve bestanden aanleveren, redactiewerk en interviews afnemen doe ik pre- en postproductie. Ik werk met spraakmanipulatie. Met een bank vol stemmensamples en tunedots bereik ik iedereen die een vertaalimplant bezit. De neurofonische interface werkt in op ingesproken tekst, elke scène krijgt zijn lading met aparte klankkleuren, boventonen en subsonische frequenties. Daar is niets nieuws aan, nanochips sturen gewoon hersengolven aan.

We leven meer dan ooit in het nieuwe Babel, maar af en toe is er nog een opdrachtgever die mijn natuurlijke stem verkiest. Op een grafiek werd ze ooit ingedeeld bij warm, betrouwbaar en bindend, al heb ik ook lange tijd in de kolommen van avontuurlijk en meerwaardig gestaan. Nu is rust mijn handelsmerk, net alsof ik een acteur ben die het van het kleinste effect moet hebben. Misschien gaat

het over het zwart tussen de woorden. De juiste pauzes kiezen en daar absolute stilte in acht nemen, zodat er een fundament onder je stem komt te liggen. Zo krijgt de user het idee dat er buiten hem en mij om niemand anders is.

Oudere klanten weten het te appreciëren, er blijven genoeg bloomers over die een comment pushen. Ik vind het amusant, het is een dankbaar publiek. Ook al zijn ze op sterven na dood, ze vertegenwoordigen een stabiele markt. Bij elke generatiewissel (en ik heb er wel drie meegemaakt) zaten snuiters die dweepten met slow stuff. Hele trajecten geschoten met een dashcam, van die dingen. Intussen is Lost Data een van de betere aanbieders in EuNorth.

Nu Nisja er niet meer is, Magnus de meeste tijd in Afrika zit en Diede elke avond doodop thuiskomt van de care, vang ik de kinderen op. Ik ben dol op Brim en Moona, maar het is niet evident, tijdelijk opperhoofd spelen van een samengesteld gezin. Meestal respecteren ze mijn werkatmosfeer en maken ze hun eigen wildlife-games, maar soms jengelen ze me de oren van de kop. Hé Q, hoe zat dat weer met die razende olifant? Is het echt zo warm in Afrika? En kon Nisja ook de leeuwen aaien?

Ik wil ze de illusie niet ontnemen door te zeggen dat ik maar achter een sensescherm zit of in een geluidsdichte cabine. Dat het al heel lang geleden is dat ik met hun oma in Afrika was. Maar zolang hun vader er niet is, treed ik op als gids. Ik bundel mijn kennis over extincte soorten als de olifant en de gorilla en lees ze voor uit de blog die Nisja schreef toen Magnus acht werd.

Natuurlijk willen ze niet alleen dode beesten zien passeren, ergens willen ze ook ankeren. Na een paar uur diepklas hebben ze behoefte aan close contact, dat zit er bij de jongsten weer helemaal in. Ik wil ze niet te veel belasten, de wereld is al moeilijk genoeg. Maar als ik die grote kinderoogen zie focussen, weet ik dat het goed zit. Met tien en twaalf, bijna dertien zijn ze nog gretig. Plus het is een gelegenheid om mijn stem op hen uit te testen, ik registreer waar hun aandacht verslapt.

‘Klaar, daar gaan we weer.’ Lothar schudt me wakker door de com. ‘We proberen deze keer af te ronden zonder opnieuw te crashen. Vanaf 25:36, *als zijn tweede set tanden uitvalt is de olifant gemiddeld zes jaar oud*. Klaar, Quint?’

‘OK. *Als ze tien jaar zijn, worden de mannetjes te druk en verlaten ze de kudde*. Starten maar.’

De crèche

uit Nisja's log *De Opstand der Dieren*
2016/2

In de kennel van de Kitosharanch zitten een twintigtal weesjes. Het is een hard jaar geweest, zegt Robert Taldis, de dierenarts die de opvang leidt. Ze hebben al meer dan tien babyolifanten van de stropers gered. Sommige liepen wezenloos over de savanne, andere zaten vast in een strik. Samen met die van vorig jaar zit de crèche meer dan vol.

Maita en Trom waren gek van angst toen ze arriveerden. Ze keurden de andere dieren die hen kwamen begroeten geen blik waardig. Zelfs Viv, de vrouw van dokter Taldis, kon ze niet bedaren. Na een tijdje in een box met een *keeper* kwamen ze eindelijk tot rust.

De regel is dat Edmund, Pierre en de andere oppassers elkaar 24/7 afwisselen, zodat de nieuwe protegés aan iedereen kunnen wennen. Voor de Kirim die in het park werken, is dat geen probleem. Ze hebben met andere ogen naar olifanten leren kijken en vinden wat ze doen een voorrecht. Na een poos lopen Maita en Trom overal achter ze aan. En 's nachts slapen ze op dezelfde mat. Het is een gedoe, dat slurfje dat de hele tijd naar je tast. Op gezette tijden staat het beest zelfs op voor een rondje door het hok. Maar je krijgt heel wat van ze terug.

‘Ik had geen idee dat olifanten zo emotioneel konden zijn,’ zegt Viv. ‘Het zijn sterke beesten, maar ze hebben zo’n klein hartje. Als ik een dip heb, komt Maita stilletjes en bezorgd bij mij hangen.’

‘En als we plezier maken, is Trom niet te houden,’ zegt Edmund. ‘Het zijn net mensen. Als hij boos is of als je te weinig aandacht voor hem hebt, keert hij je de nek toe. Voor je het weet, krijgt hij kuren.’

‘Het ergste is dat ik m’n vrouw niet meer zie,’ zegt dokter Taldis. ‘Zelfs het echtelijk bed wordt niet meer beslapen.’

‘Kom hier, grote beer van mij,’ sust Viv haar echtgenoot. Maita springt er meteen achteraan om haar slurf rond hen tweeën te draperen.

‘Pas op, ik stik,’ roept de dokter gesmoord, tot pret van de oppassers die een geschikt olifantenlied aanheffen:

*Mijn naam is Maita,
mijn naam is Trom*

*noem mij geen mietje,
of ik leg je om*

*wij weesjes van Kitosha
zitten niet lang in de knel*

*we kennen als de beste
de regels van het nulsomspel*

Maar klaar om de crèche te verlaten zijn de dikhuidjes nog niet. Over twee jaar verhuizen ze naar Taalu, een stuk verderop in het Tingatongapark. Daar bereiden ze zich langzaam voor op hun terugkeer naar het wild. Pas als ze zes jaar oud zijn blijven ze permanent buiten de omheining, om aansluiting te zoeken bij een kudde.

Daarom is het van het grootste belang dat het contact met mensen zo veel mogelijk beperkt blijft. Nieuwe weesjes worden overdag meteen bij hun soortgenoten gezet. Ze krijgen alleen nog om de zoveel uur de fles. In het begin knokken ze natuurlijk om als eerste aan de beurt te komen, maar geleidelijk treedt er discipline op en schuiven ze aan in de rij.

Gek hoe olifanten van kleins af een gevoel voor hiërarchie hebben. Niet dat je van een pikorde kunt spreken, maar elk jong zoekt wel liefde en steun bij een ouder dier. Trom is bijvoorbeeld niet weg te slaan van Kika, die hem onder haar hoede heeft genomen. Hij zal het nog moeilijk krijgen als haar tijd komt om de crèche te verlaten.

Een apart probleem vormt Wally, die een poot mist omdat hij op een dag in een strik gelopen is. Wally zal nooit het tempo kunnen volgen waarmee de rest naar de Kulyukie trekt.

‘Moet je zien hoe ze hem op sleeptouw nemen,’ zegt Viv. Haar hart breekt als de dieren een rij vormen en elkaars staart vastpakken met hun slurf. Wally strompelt zo goed en zo kwaad het gaat achter ze aan, maar na een paar tientallen meters verliest hij zijn prothese en moet hij terrein prijsgeven.

In het begin zijn er nog een paar die op hem wachten, maar al gauw kelderen ze Wally’s verwachtingen om te zijn zoals de

anderen. Hij is gedoemd om zijn leven op de Kitosharanch te slijten, als attractie voor toeristen. Het alternatief is een gewisse dood op de savanne.

Foute verwachtingen

Red Jezelf in Bruciety/2, september 2044

‘Er was een nieuw meisje in de diepklas,’ zegt Moona aan tafel. ‘Ziva heet ze. Ze houdt ook van dieren, ik heb haar meteen geïdentificeerd. Atika heeft me gevraagd haar wegwijs te maken.’

‘Top,’ zegt Diede. ‘Ziet ze er leuk uit?’

‘Ja, ze heeft net als ik zwart haar, ze is supersportief en ze wil alles van me weten over zingen en kleren. En over waar ik vandaan kom en mijn mooie bruine teint en zo.’

‘Zo te horen heb je een nieuwe vriendin,’ zeg ik - wat ik toejuich, want Moona is een stil kind. Een beetje onzeker, heel anders dan Brim.

‘Waar komt ze vandaan?’ zegt Diede.

‘Geen idee, van een andere school. Ze woont aan de overkant van Bruring, in de Airportwijk.’

‘Dat is Havenunieterrein. Wanneer zie je haar live?’

‘Morgen in de teamklas. Ik kan niet wachten, ik heb alles wat ze nodig heeft al geüploaded.’

Leuk dat de pupils zo met elkaar delen. Dat heeft ons adaptief onderwijs toch mooi voor elkaar. Iedereen zit op zijn kamertje thuis, met de hulp van een personal asimo die er een beetje de vaart in houdt, maar de beleving is holografisch, dus dat scheelt. Verder hebben ze een kringdag per week en twee halve dagen teamsport, dus er is ook gelegenheid tot close contact.

‘Wat vindt Ziva ervan dat de olifant in het wild bijna uitgestorven is?’ zegt Brim, zijn mond halfvol.

‘Dat heb ik haar niet gevraagd, suffie. Daar is nog tijd genoeg voor.’

‘Misschien denkt ze wel dat olifanten een bandje dragen.’

‘Pas op,’ zeg ik, ‘sommige hadden een transponder om hun nek. Wie weet wat deden ze daar allemaal mee.’

Ik vind het niet eens zo’n raar idee. Nisja vergrootte de dingen ook graag uit in haar verhaal.

‘Dat kan toch niet,’ zegt Moona. ‘Een olifant, op de savanne, met een samsam? Hallo, zeg.’

‘Je hoort het. Q. zegt dat het kan.’

Ik doe er nog een schepje bovenop. ‘Toen we in Afrika waren, was er een toerist in het Amboselipark die z’n spullen niet goed had opgeborgen. Het gevolg was dat er een stel babyolifanten inbrak in zijn tent. Een ervan diepte een mobieltje op uit zijn rugzak. Hij wist meteen hoe hij het ding moest aanzetten.’

‘Zie je wel,’ zegt Brim. Zelfs Moona luistert met rode oortjes.

‘Die zomer zijn er verschillende devices verdwenen uit het park,’ fantaseer ik verder. ‘Van die oude gps’en en tablets, vooral bij de dierenopvang, waar de meeste toeristen kwamen. Begonnen die olifanten verwoed berichten in te toetsen met hun slurf. Ze stuurden de hele tijd snips in het rond en ‘s avonds laadden ze hun toestel op met zo’n minigenerator die je aan moet zwengelen, weet je wel.’

‘Met hun slurf,’ giert Brim, stikkend in zijn hap. ‘Helemaal de prehistorie.’

‘Hé Q, je verzint maar wat,’ zegt Moona ongelovig. ‘Alsof er toen nog geen zonneladers waren. Trouwens, was er op de savanne wel bereik?’

‘Via de satelliet. Maar je hebt gelijk, olifanten hebben geen apparatuur nodig om te communiceren. Ze brengen infrason geluid voort dat mijlver in de omtrek draagt. Zo waarschuwen ze elkaar dat ze eraan komen of dat er gevaar dreigt. Net als giraffen trouwens, wist je dat die naar elkaar zoemen?’

En zo kunnen we uren doorgaan. Dieren die praten en leven zoals mensen, het is vaak genoeg bedacht. In comics, daarvoor in sprookjes, of in de fabels van De La Fontaine. Orwell is de sterkste vertegenwoordiger van het genre, die heeft er een kritiek op zijn tijd mee geformuleerd.

Joris had zijn boeken in de kast staan toen ik jong was. Van die slappe grijze pockets, Penguins geloof ik, die vond ik wel leuk. Het bekendste was *Big Brother*, of nee, dat was geen boek, dat was een concept – het idee dat we allemaal in de gaten worden gehouden en strak in het rijtje moeten lopen. Tja, het is niet anders. G monopoliseert ook de wereldwijde structuur en zit verstrengeld in alles wat op menselijke activiteit lijkt.

Natuurlijk heb ik het netwerk van Lost Data geblockchained en puzzelen ook de kids de idiotenste geintjes met een zelfontwikkelde taal in elkaar. Stopfake leren ze sowieso op hun I, want op deepnet ben je nooit alleen. Dus ja, als schrijvers destijds waarschuwden voor een controlesamenleving, hadden ze het bij het rechte eind. Als ik zie

hoe high Moona en Brim soms onder hun cap uit komen kijk ik ook even in de spiegel, of ik mezelf nog herken.

Ik ben blij voor de kids als ze naar hun wekelijkse kringdag kunnen. Het is aangetoond dat reallife contact belangrijk is om bepaalde vaardigheden aan te leren. Maar wat wil je, het onderricht is op wireless thuisles geënt. Bruciety kan zich maar zus & zoveel coaches permitteren, daar kun je niet omheen.

Zo is er ook geen budget om vervallen schoolgebouwen op te knappen, dus redden we ons met de RUZ, een communitycentrum van BruNorth. Er hoort een beschermde kerk bij het complex, daar gaan de sportklassen door. Het acroniem komt dan weer van een coöperatie uit de vorige eeuw, Redt U Zelfen. Het klinkt retro, maar we kennen onze klassieken.

Magnus staat erop dat ik Moona en Brim begeleid als Diede haar ronde in de care doet. Maar het programmeren gaat ze steeds makkelijker af, vooral Brim laat leuke spullen printen in het atelier. Toch is het voor Diede niet evident om te zien in wat voor een matrix haar kids lopen.

‘Stel je voor, Lies vertelde dat ze tachtig jaar geleden op houten banken zaten in de klas,’ zegt ze ‘s avonds laat bij een glaasje cider uit de indoorserres van de Farm.

‘Houten banken? Ik herinner me nog de verschaalde geur van krijt. Dan was je blij dat je naar buiten kon.’

‘Je hebt geen idee hoe ontevreden mijn passieven zijn,’ zegt Diede. ‘Jasmien van 88 uit de Kassei heeft kiekjes van streetview 2014 op een oude laptop. Het ding werkt nog, beetje traag, maar de buurt is onherkenbaar. Er was nog landschap in die jaren, die ruimte is er niet meer.’

Mijn schoondochter is wijs voor haar jaren, wellicht door dat verval dagelijks om haar heen. Maar het is geven en nemen in Bruciety. Hoe meer je participeert, hoe meer punten je verzamelt voor je eigen oude dag. Zo bouwen we onze reserve op, voor als het onze beurt is.

‘Misschien kun je beter geen foute verwachtingen creëren bij de kids met die uitgestorven dieren van Nisja,’ zegt ze onverwacht. ‘Daar slapen ze alleen maar slecht van.’

‘Meen je dat, Diede?’ zeg ik geschrokken. ‘Het is toch gewoon maar een verhaal? Ze mogen er nieuwe dingen bij verzinnen,

verbeelding is een gave die hen te pas komt bij elk algoritme dat ze schrijven.’

Maar haar verzuchting laat me niet los. Lothar Verelst en ik zijn voor *Lost Data* een vintage serie aan het samenstellen, die *Masters & Disasters* heet. Een historisch overzicht, met specialisten als Kostas Kyriakou, Olga Sanchez en nog een paar andere personality’s als centrale figuur. Het kantelpunt is 1945. We zijn honderd jaar verder, tijd om te zien of de verwachtingen zo’n beetje uitgekomen zijn.

De reeks haalt conflicten op die nauwelijks veertig jaar geleden gebeurd zijn en die zelfs ik al vergeten was. Zoals de kredietcrisis, de strijd om water, de EMP battles of de alt-wars. Ik heb de hulp ingeroepen van mijn vader, die heeft het zoveel bewuster meegemaakt. Hij mag dan al negentig zijn, hij is nog bij de pinken. Ik doe alles om niet naar de gaskamer afgevoerd te worden, grapt hij dan.

Ik zie hem niet zo vaak, Joris. De magneettrein naar de Reserve is aan de dure kant. Het contact verloopt hoofdzakelijk in de daluren, als er verbinding is. Een I vindt hij te patserig en bovendien niet privé genoeg, terwijl hij toch altijd van gadgets gehouden heeft. Zijn uitleg is kostelijk. Het is te duur voor wat het is, zegt hij. ‘Die set die ik ooit met een webcam en wat little bits in elkaar geknutseld heb doet het nog altijd. Nieuwe technologie creëert verwachtingen die zelden uitkomen.’

Het nulsomspel

uit Nisja's log *De Opstand der Dieren*
2016/3

Na een poos in de crèche zijn de weesjes hun moeder vergeten, zo gaan ze op in hun spel. Ze rennen van de ene kant van de kraal naar de andere, tollen over elkaar heen en beuken op elkaar in. Het zijn net speelgoedolifanten zoals ze achter de bal aanhollen. Voor zulke logge dieren spelen ze elkaar bijzonder welgemikte trappen toe.

Na afloop verstrengelen ze doodop hun slurven en gaan als een kluwen liggen uithijgen in het stof. Het is hen niet om het winnen te doen, het gaat enkel en alleen om het spel. Een spel van vrienden onder elkaar, zonder winnaars of verliezers.

Dokter Taldis kijkt glimlachend toe. Hij vergelijkt het fenomeen graag met een begrip uit de economie, zoals dat in zijn jonge jaren gehanteerd werd: het nulsomspel. Het principe dat waar ergens verlies geleden wordt, er aan de andere kant een evenredige hoeveelheid winst wordt gemaakt. Of omgekeerd, als de balans maar in evenwicht is.

Eigenlijk werkt de natuur volgens hetzelfde principe. De leeuw slaat de antilop, de arend vangt de prairiehond - wat goed is, want zonder rovers groeit het aantal knaagdieren en neemt de kans op besmettelijke ziektes toe. Lange tijd droeg ook de mens zijn steentje tot deze orde bij. Alles had een betekenis, tot de evolutie een vlucht nam, de bevolking explodeerde en de grafieken op hol sloegen.

Tegenwoordig is het nulsomspel de legitimatie voor onevenwicht. Dat de een op de ander vegeteert en ongelijkheid de norm is, is voor de bezittende klasse moreel perfect verantwoordbaar. Intussen draait de aarde dol. Je kunt niet anders dan concluderen dat de mens zonder natuurlijke vijanden een catastrofe veroorzaakt. De aloude regels van het nulsomspel zijn doorbroken.

Voorlopig niets van dat alles hier op de Kitosharanch, stelt dokter Taldis genoeglijk vast. Wat de jonge olifanten spelen, is meer een soort gelijkspel. Misschien tackelen ze elkaar weleens en heeft de een meer balbezit dan de ander, maar het blijft binnen de perken. Wacht tot ze buiten komen, tot stropers jacht op hen maken, tot

circusmensen hen met een prikhaak kunstjes leren. Tot de laatste olifant in het wild is geveld. Gelukkig is het nog niet zo ver.

Na het spel is het tijd voor een bad in de Kulyukie. Trompetterend gaan de kleintjes te water en spuiten elkaar kleddernat. Daarna wentelen ze zich in het slijk tot de modder aan hun lijf klit. Van een afstand is het of een partij vissen in een snel opdrogende poel ligt te kronkelen, zo'n gespetter is het.

Vervolgens worden ze geschrobd door de oppassers. Edmund en Amos nemen Maita en Trom onder handen, Julius, Joseph en Hassan de al wat oudere Benji en Amahl, of Rikki en Veyron. Oren, snuit, schonken en tenen, alles krijgt een beurt. Daarna gaan ze opnieuw door de modder, om die aan de wal te laten aankoecken in de zon, als beschermlaag voor hun gevoelige huid.

De oudere weesjes zijn niet meer zo afhankelijk van melk als de jongste. Toch rekenen ze 's avonds nog altijd op een toetje. Dan schuiven ze per twee aan voor de fles, een ritueel van welhaast Engelse allure - Malambi was niet voor niets een Brits protectoraat.

Maar als het hun beurt is, zijn ze niet te houden. Gulzig kloppen ze de kokosmelk naar binnen, met een spoor van het witte vocht dat langs hun keel druipt. Het lijkt verspilling, maar het intense genot in de ogen van de dieren strijkt alles glad. Net kinderen zijn het, ook al hebben ze rimpels zo diep als de Oost-Afrikaanse Slenk. Tegelijk onthouden ze elk gezicht. Na jaren blijven olifanten elkaar begroeten als oude bekenden. Ze vergeten nooit wie hen kwaad heeft gedaan en niets belet hen om een eeuwigheid later nog de rekening te vereffenen.

Of ze nu al klaar zijn om naar het wild terug te keren is weer een andere zaak. Ze moeten nog zo veel leren wat je alleen in de brousse opsteken kan. Daarom gaan ze, als ze twee jaar oud zijn, op transport naar Taalu. Dat is een droog en desolaat gebied ten zuiden van het Amhetatgebergte, waar weinig Kirim wonen. De omstandigheden zijn er ideaal: tussen de vele solitaire rotsen staan voldoende acacia's en eucalyptusbomen om van te smullen.

Maar ook Taalu is niet meer dan een sluis naar de wilde natuur. Oudgedienden geven de kennis die zij hebben opgedaan door aan de nieuwkomers, tot die op hun beurt klaar zijn voor de vrijheid. Voor Trom is dat nog verre toekomstmuziek, al krijgt hij alvast een voorsmaakje als het tijd wordt voor Kika om naar Taalu te vertrekken.

Kika is het tweejarige wijfje dat hem zo goed opving toen hij aankwam in de crèche. Ze was naar hem toe komen lopen toen hij briesend van angst in zijn stal werd geleid. Ze had haar slurf tussen de planken gewrongen en hem zachte, rommelende geluiden in de oren gefluisterd. De volgende dag was Trom niet meer van haar zij weg te slaan. En zo was dat meer dan een jaar gebleven.

Maar nu oefent Kika met Rikki en Veyron al dagen om de truck die hen naar Taalu moet brengen te betreden. Het donkere gat van de laadruimte is gemaskeerd met groen. Het lijkt een spel en toch kijkt Trom met lede ogen toe hoe Kika op de treeplank stapt. Hij vertrouwt het niet.

De volgende ochtend schrikt hij wakker van wild getoeter en gebonk. Daar wordt een soortgenoot gedwongen om iets te doen wat hij niet wil. Wanhopig loopt Trom in zijn stal te ijsberen. Wanneer Edmund hem er eindelijk uit laat, is Kika verdwenen.

‘Ik hoop maar dat Trom snel een nieuw vriendje vindt,’ zegt Viv, de vrouw van dokter Taldis.

‘Hij zal zich op zijn beurt wel ontfermen over een jonge pupil,’ stelt deze haar gerust.

‘Ik hoor net dat Kika, Veyron en Rikki goed aangekomen zijn in Taalu,’ zegt Buru, een van de parkwachters. ‘Het welkomstcomité stond hen al op te wachten. Veyron heeft het wat kwaad gehad onderweg, maar verder is de operatie vlekkeloos verlopen.’

‘Dat doet me plezier,’ zegt Robert Taldis. ‘Maar ik had niet anders verwacht.’

‘O ja, de kudde van Mater is gesignaleerd in de buurt van Taalu,’ zegt Buru nog. ‘Dat is altijd een belevenis voor onze logés. Ze ruiken en horen ze van een afstand. Als voorproefje op de vrijheid.’

Masters & Disasters

Red Jezelf in Bruciety/3, oktober 2044

Op een ochtend is Brim druk bezig met gamen en log ik in op zijn I. Hij is een savannespel aan het spelen waarbij een jachtluipaard zo veel mogelijk antilopes moet slaan. Het loopt een beetje harkerig, dus ik vraag hem waar hij het vandaan heeft.

‘Zelf gemaakt,’ zegt hij trots. ‘Ik heb de animatie geüp-sampled van de server in de kelder. Er is nog wel nog wat werk aan. De 32K is aardig gelukt, maar de bewegingen zijn een beetje stroef.’

‘Ik dacht even dat je het van het underweb geplukt had. Dat doe je beter niet. Er staan behoorlijke straffen op gewelddadige games. Met een boete komen we er niet af.’

‘Het nulsomspel is toch niet gewelddadig? Het zit in al die ouwe natuurpics. Het zit overal, tot in de worldtrade toe. Dat heb je zelf gezegd.’

‘Dat is wat anders. Kijk gewoon een beetje uit, anders pro-moot je er het jagen op wilde dieren mee. Daarmee kweek je ge-boefte.’

‘Daarvoor heb ik een heel ander spel gemaakt,’ zegt Brim geestdriftig. ‘Olifanten stropen. Je kunt kiezen tussen speren of een jachtgeweer. Je moet zo veel mogelijk slagstanden stapelen om ze daarna naar Hongkong te smokkelen. Er liggen overal valkuilen, de nadruk ligt op behendigheid.’

‘Jezus Brim, dat kun je niet maken,’ schiet ik uit. ‘Heb je oma’s verhaal dan niet begrepen? Het gaat om de soort. Er blijven maar een paar honderd olifanten over in Afrikaanse wildparken. Straks vind je er alleen nog in privé-gardens. Die ook al helemaal out zijn.’

Brim kijkt sip. ‘Doe ik iets fout? Ik wou een ouwe game die ik opgepikt had herschrijven. Anderen in het team maken het veel bonter, met asielen voor passengers en zo. Het is voor een webinar. Ik ga het juist hebben over het uitsterven van de olifant. Wanneer kan ik eens een echte zien? In een ecopark?’

Ik slik. ‘Dat is wat anders. Ik had het verkeerd voor. Goed, als je een mooie talk brengt en een lans breekt voor de dieren in het wild,

dan gaan we volgende zomer naar Paris Desire. Dat is het laatste park in de buurt waar ze nog olifanten hebben.’

Waar een dierenverhaal voor het slapengaan toe leiden kan. Ik dacht, Nisja’s log is simpel en rechtlijnig genoeg, ze ging toen al in tegen de terreur van de vloggers. Kunnen de kids er nog wat van leren. Maar kijk, ik word ingehaald door hun technologische ijver. Ook al zit ik zelf elke dag achter de console, ze liggen lengtes op me voor.

‘Die *Masters & Disasters* die je me gepijpt hebt laat mooi zien hoe alles met elkaar vervlochten is,’ zegt Joris ‘s avonds online. ‘De toplagen in de Metropolitan areas proberen uit alle macht te voorkomen dat we straks met negen miljard rondlopen op aarde.’

‘Geen wonder dat er geen plaats meer is voor wilde dieren,’ zeg ik. ‘Ik probeer het de kids bij te brengen zonder ze al te veel schrik aan te jagen. Dat de mensheid exponentieel groeit als een virus. Als een plaag van resistente insecten die alles opvreten wat op hun weg ligt.’

‘Het wordt best een interessante reeks. Rampen zetten je aan het denken, het is net of ik weer vijftig ben. Voor die leeftijd nam ik alles klakkeloos aan en stond ik niet stil bij andere denkbeelden of tegengestelde invalshoeken. Ik dacht dat de nieuwe baas of minister hun huiswerk wel hadden gedaan. Daar kun je de kids maar beter tijdig op wijzen. Ik hoop dat niet alleen bloomers als ik naar *Masters & Disasters* zullen kijken.’

Mijn vader van negentig ten voeten uit. De meeste fossiele energiebronnen zijn gedicht, er staat elke dag lokaal geteeld eten op tafel en nog steeds gaat hij ideologisch tekeer. Niet te geloven, wat had ik een hekel aan zijn betweterigheid toen ik jong was.

‘Ik heb alle politiek-economische systemen uit de geschiedenis op een rijtje gezet,’ gaat hij onverstoord verder. ‘Zowat overal wordt winst najagen tot een moreel goed verheven. Telkens opnieuw leidde dat tot een ramp en toch hees de volgende generatie het idee overnieuw in een fris jasje. Binnen de kortste keren stonk het weer als de oksel van een bouwvakker.’

Ik herinner me als de dag van gisteren de raadselachtige boeken op zijn bureau. Duizenden bladzijden dundruk gehuld in lelijke kaften. Toen ik erin bladerde, was het of ik zwarte magie las. Maar intussen zijn we zoveel jaar verder en moet ik hem gelijk geven.

‘Je mag niet vergeten dat de economie de politiek ontmand heeft,’ zeg ik. ‘Nu overal ter wereld de zakenwereld het roer heeft overgenomen, is het evident dat het evenwicht zoek is.’

‘Precies. Het klimaat dat ons met ziekte en pandemie slaat, al die vuile oorlogen en vuile revoluties, het grote gelijk dat iedereen tegen elkaar opzet, het zijn allemaal triggers van een op handen zijnde wereldbrand. En nog altijd niemand die het merkt.’

Tot zover de laatste berichten van aan zee. Nu ja, Joris was dan ook een vakbondsman, nog een geslacht dat van de aardbol verdwenen is. Maar ik ben het niet in alles met hem eens. In een deeleconomie als Bruciety zijn er nog altijd tekenen van sociaal reveil. Freelancers in de care, vrijwilligers die een voedselbank runnen, een regionale lobby die met een investeringsfonds open onderwijs creëert, initiatieven als onze *Masters & Disasters* die openlijk de retoriek van de Havenmeesters doorprikken... Het is misschien tegen beter weten in, maar de mensheid is een taai ras.

‘Q, Magnus op de I,’ schreeuwt Brim door mijn headset. ‘Snel, hij heeft weinig bandbreedte.’

Ik moet hem echt eens op het hart drukken dat hij me niet zo aan het schrikken mag brengen. Haastig loop ik naar beneden. De calls van Magnus zijn kort en precair, dus beleven we ze samen, met zijn allen in de woonkamer. Door de delay verloopt het gesprek vaak nogal chaotisch.

‘Nee, Diede is nog op ronde,’ hoor ik Moona zeggen als ik de keuken binnenkom. ‘Voor negenen is ze niet thuis.’

‘Jullie mam heeft het niet makkelijk,’ komt Magnus’ antwoord even later. Altijd vreemd, zo’n avatar uit een ander continent in huis. Hij ziet er moe uit, maar zijn gezicht klaart op als ik in zijn blikveld verschijn. ‘Ha, daar heb je Q. Alles goed, ouwe?’

‘Het gaat voor de wind, zoon. En bij jou in Kenia?’

‘Net over de grens is het een puinhoop. In Monduli, tussen Mount Meru en de Ol Doinyo Lengai. Ik ben blij dat ik terug in het kamp ben.’

‘Dat is de Berg van God in de taal van de Maasaï,’ zegt Brim. ‘Dat heb ik opgezocht voor mijn talk.’

‘Klopt, jochie, maar ik denk niet dat het God is die de mensen hier straft. Daarvoor is het te verschrikkelijk.’

‘Is het werkelijk zo erg?’ zegt Moona, die een bezorgde tiener aan het worden is.

‘Je weet dat ik hier een reportage draai over de droogte. Over de waterwinningsprojecten van de Westerveld Trust, van Lake Victoria tot in Amboseli. Maar die vulkaanuitbarsting heeft al het veldwerk tenietgedaan. G wil er munt uit slaan, dus nu wordt de toestand pas echt schrijnend. Dat hadden...’

Midden in zijn woorden bevriest Magnus. Sinds de fiber opgeblazen is werken we weer met de satelliet. Vast een slechte zonnefilm, er had in 2039 al een nieuwe gelanceerd moeten worden.

‘Je valt weg, Magnus,’ zeg ik. ‘Stuur je me straks nog beelden door?’

‘Ik heb een extra verbinding vannacht tussen een en twee,’ zegt hij als hij weer in beweging komt. ‘Morgen heb je ze bij je ontbijt. Hou je vast, het is niet mals. Hebben jullie nog iets voor mij, kids?’

‘Jahaa pap, wanneer kom je terug?’ roept Brim.

‘Zo gauw mogelijk, al kan het nog even duren. Alle Airlanders zijn voorbehouden voor de hulpverlening, maar ik doe wat ik kan. Hou jullie taai en aardig zijn voor elkaar.’

Moona stuurt een handkus naar het uitdovende hologram van haar vader. Het gebaar van mijn kleindochter raakt me tot in mijn ziel.

De verhuizing

uit Nisja's log *De Opstand der Dieren*
2016/4

Na het vertrek van Kika is Trom behoorlijk van slag. Hij maakt eenzame rondjes door de kraal, altijd langs hetzelfde spoor. Soms staat hij een poos stil om te zwaaien met zijn kop. Dan stampvoet hij en werpt het zand alle kanten op. Trom is geen gelukkige olifant.

Tegen etenstijd komt hij om een fles bedelen. In feite heeft hij die niet meer nodig, maar wie lust er nu geen kokos? Een beetje verwennerij af en toe mag wel. Vooral als hij daarmee onder de andere olifanten komt.

Na een paar dagen is de ellende voorbij en speelt Trom weer krijgertje met Maita en de rest. De jongens doen schijngevechten of hollen achter de bal aan. Zelfs Wally, die zijn achterpoot kwijt is, krijgt de bal toegespeeld. Telkens als hij struikelt, schieten de anderen toe om hem overeind te duwen. Achteraf zingen ze een ode aan het gelijkspel.

*Een pas van Maita,
een trap van Trom
een loeier van jewelste,
een knaller als een bom*

*Het gaat niet om een strafschoop
of een dikke goal
maar enkel om de pret
en een hele dag jool*

*Gelijkspel kent geen winst
en zeker geen verlies
iedereen hetzelfde,
dat is ons devies*

Olifanten van twee jaar oud zijn al serieuze knapen, maar wie laat zich door zo'n schouwspel niet vertederen? Jammer genoeg duurt

het niet lang of er komt weer een bericht van dode olifanten de vrede verstoren. Bij de zoutmeren van Salanga hebben Kirim een vrouwtje gedood en is een jong gesignaleerd dat hulpeloos in het rond dwaalt.

Niet veel later landt het tweemotorige vliegtuigje van de parkwacht met een angstige babyolifant aan boord. Het kalfje is zo schattig dat Edmund en Amos het Zuni dopen. Zuni betekent ‘om te stelen zo mooi’ in het Kirim. Het Nederlandse woord ‘zoen’ is er vast aan verwant.

Zuni vindt een onverwachte kameraad in Maita, die zich als een matriarch in de dop over haar ontfermt. Zuni diept haar slurf in de plooien van Maita’s huid en mag de hele tijd op haar oor sabbelen. De twee wijken niet van elkaars zij en buitelen door de kennel.

‘Sterk van Maita, dat ze zich zo wegcijferen kan,’ zegt Viv, de vrouw van dokter Taldis.

‘We zullen weer problemen krijgen als ze naar Taalu gaat. Dat is voor binnenkort, als je ziet hoe ze zich om de kleine bekommert.’

‘Ik maak me zorgen over Trom,’ zegt Julius. ‘Die voelt er zich niet happy bij.’

Trom is inderdaad niet te spreken over de liefde tussen Maita en Zuni. Hij voelt zich tekortgedaan en is jaloers. De ene keer duwt hij Zuni van Maita weg, de andere keer isoleert hij het weesje om zelf een potje met haar te stoeien. Die begrijpt er niets van, ze vindt Trom maar een engerd.

De spanning in de crèche stijgt nog wanneer de ouderejaars de toegang tot hun stal wordt ontzegd. Van de ene op de andere dag moeten Trom en Maita in de openlucht overnachten, samen met Serena, Dashti en Mpenzi. Voor hen geen dekentje meer, dat hebben olifanten in het wild ook niet.

Gelukkig kan Trom zich ‘s nachts nog tegen Serena aanvleien, dat is de enige die hem aardig vindt. Vervelender is dat er een nieuwe hiërarchie in de groep is gekomen. Maita neemt nu helemaal de leiding en jaagt Trom bij Zuni weg als hij te stoer doet. ‘s Avonds geeft zij het sein wanneer het tijd wordt om te slapen en ‘s ochtends is zij als eerste op de been om te gaan drinken in de rivier.

Maar als ze op hun beurt de treeplank van de truck leren bestijgen, neemt Serena het voortouw. Rustig plukt ze aan het groen dat rond het donkere gat hangt en loopt vanzelf naar de baal hooi in de container. De anderen volgen, als een klasje dat zich voorbereidt op een schooluitstap. Alleen Trom is aanvankelijk met geen stokken naar

binnen te krijgen. Maar als Serena langs hem schuurt en hem een duwtje geeft, overwint ook hij zijn angst.

‘Kijk nu,’ zegt Edmund. ‘Eerst krijg je geen beweging in hem, even later stapt hij gedwee achter Serena aan.’

‘Gevoelig baasje,’ zegt Robert Taldis. ‘Als Maita hem berispt, gaat hij staan schutteren onder een boom. Pak je hem wat fijnzinniger aan, dan gebeuren er wonderen.’

‘Trom is een outsidersetje, hè,’ zegt Viv. ‘Hij heeft zijn moeder zien neerschieten, misschien hebben de andere dat niet zo aan den lijve ervaren.’

De volgende ochtend worden Trom, Maita, Dashti, Serena en Mpenzi in alle vroegte naar de vrachtwagens geleid. De jongere dieren die achterblijven schrikken wakker van het gebonk en gebries, dat tot mijlen in de omtrek is te horen. Toch kan het konvooi zonder al te veel oponthoud vertrekken. Het is tweehonderd kilometer ver naar Taalu, maar de piste is behoorlijk, dus ze moeten kunnen arriveren voor de grote hitte.

Homo primitivus

Red Jezelf in Bruciety/4, oktober 2044

‘Kijk uit, Q, ze zijn op dreef vandaag,’ zegt Diede. We kruisen elkaar voor de deur. Zij begint aan haar late shift, ik kom terug van een lange *M&D*-sessie.

‘Zitten ze elkaar weer in de haren?’ zeg ik, terwijl ik het riempje van mijn helm losmaak.

‘Moona doet vervelend omdat ze niet bij stem is. En Brim vat het nogal persoonlijk op. Dus om aandacht te trekken gaat hij zijn zus jennen.’

‘Zo, gaat het zingen haar niet af? Is ze een lastig nummer aan het inoefenen?’

‘Het is pervasiever dan dat, ze heeft hommeles in de groep. Die nieuwe vriendin van haar laat haar vallen en de andere meiden volgen. Ze hebben een neutraal algoritme op haar afgestuurd, haar pagina wordt gecompromitteerd. Dan kun je begrijpen dat ze aan de grond zit. Vang haar een beetje op, OK?’

Is het weer zover? Ik dacht dat het afgelopen was met dat trollen. Ik plug mijn bike in in de fietstrommel en ga de sfeer proeven in huis. Moona hangt recreatief aan de I en Brim is aan het worstelen met Wage, zijn personal asimo.

‘Hallo, jongens. Hebben jullie al gegeten?’

‘Opa! Moona wil niet meer praten. Ze zegt dat ze haar stem kwijt is, maar ze ligt eruit bij Ziva.’

‘Is dat zo, Brim? Dan moet je wat geduld met je zus hebben. Hoe komt het eigenlijk? Hoe heet die Ziva nog?’

‘Ziva Krechnick. Ze vindt het maar niks dat Moona haar wegwijs wou maken in de groep. Ze gaat liever om met Luna en Hannah. Ze is al van verschillende scholen gestuurd.’

‘Toch geen dochter van die havenconsulent die in Zaventem neergestreken is? Gaat het, engel?’

‘Kut,’ komt er nauwelijks verstaanbaar uit Moona.

‘Vooruit, eerst eten dan. Wie heeft er honger?’

Het huisnetwerk heeft eitjes van onze eigen kippen gekookt en notenbrood gebakken. Brim gaat tekeer als een wolf, maar Moona

verbergt zich onder haar cap. Ik wed dat er een traantje rolt, je zou van minder.

‘Je hebt toch geen suiker zitten snoepen? Geen wonder dat je stem het laat afweten.’

‘Het zijn die energiedrankjes,’ zegt Brim. ‘Ze heeft de hele kast leeggeplunderd.’

‘Laat me met rust,’ krijst Moona. ‘Ik lust die rommel niet.’

Wat een ellende. Zo jong nog en al zo hard in de clinch liggen. Na de maaltijd trek ik de trap op naar mijn studio. De *Masters & disasters* waarvan ik zopas de voice-over heb verzorgd ging net over dergelijke dingen. Primitieve drijfveren, zoals eten en zelfbehoud en voortplanting, maar ook naijver en macht. Thimothée Maran van BRUNI is de spilfiguur, even checken wat ze er weer over zei. Ha, daar heb ik het al.

‘Waar ons ego vandaan komt,’ zo zegt onze antropologe van dienst, ‘is nog altijd niet met zekerheid geweten. Het leven zelf is de grootste aberratie, die DNA-streng die dode materie omzet in een verwoestende agressor. Die alles op zijn weg platwalst en overleeft, zelfs kolkende lava.’

Thimothée is een fitte verschijning die voortreffelijk klikt in 3D. Lothar mixt haar zodanig dat ze bijna aanwezig is in de kamer. En onze archiveringstool Lost Track plukt het meest geschikte beeldmateriaal van de servers. Van een verwoestende eruptie naar de delicate bewegingen van moleculen, alles is geklokt om zo veel mogelijk de rijpere visitor aan te spreken - dus zonder de jachtigheid van een mainstreamproductie.

Dat alles maakt wat Thimothée verkondigt des te overtuigender. Zoals: ‘Wat de mens het voortouw deed nemen in de schepping, is echt niet onlosmakelijk met zijn breininhoud verbonden. We hebben dan wel een neocortex ontwikkeld, maar nog altijd zijn het onze primitieve hersens die de meeste van onze handelingen domineren.’

Of: ‘Zo’n zesduizend jaar geleden, wanneer de jager-verzamelaars gaan settelen, begint het ego aan zijn ware opmars. Met eigenschappen als hebzucht en eigenbaat maakt de figuur van de *Meester* zijn entree. Koningen, edelmannen en de burgerkolonisten na hen achten zich uitverkoren om gronden die er niet bewerkt bij liggen in te palmen. Industriëlen zetten in op de exploitatie van arbeid, op overproductie en -consumptie en putten daarmee niet alleen de planeet uit, maar vergroten ook de afstand met homo vulgaris. Het